

EL MITA, una llar de luxe per als Fraggles

No és cap casualitat que el Museu Internacional de Titelles d'Albaida s'haja convertit en la nova casa de Gobo, Red i Wembley. De fet, des de la seua creació, el 1997, el MITA, l'únic museu d'aquestes característiques a tot l'estat, ha aconseguit una valuosa col·lecció de marionetes d'arreu del món i s'ha convertit en un centre catalitzador per promoure tot d'iniciatives al voltant del món del titella.

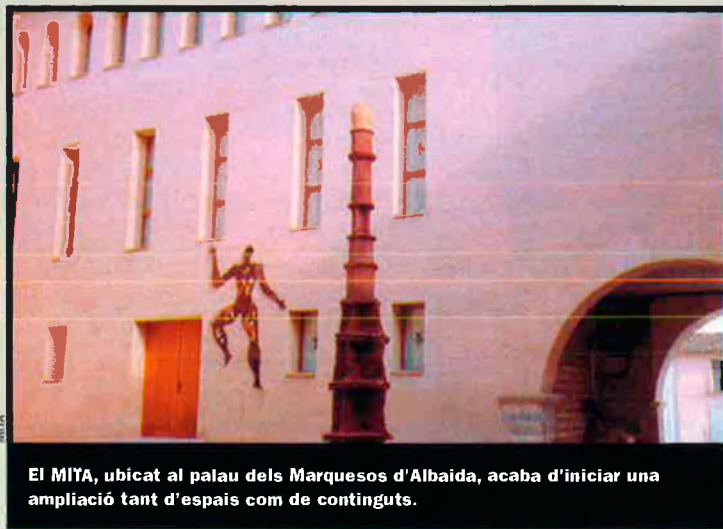
Actualment, el MITA exhibeix material procedent de pràcticament els cinc continents. Des de peces de la rica tradició de titelles africans fins a marionetes vingudes d'Indonèsia (fruit d'una donació de la Direcció General de Cultura del país asiàtic). No falten tampoc exemplars del Japó, Birmània, Pakistan, Hongria o la República Txeca, que aporta dues de les peces més riques de la col·lecció del Museu —els clàssics Spejbl i Hurvíněk—

i que actualment només es poden veure al MITA i al Museu Central de Titelles de Moscou. De la tradició valenciana, hi ha importants personatges populars del teatre ambulant de principis de segle i rèpliques del Betlem de Tirisiti d'Alcoi, una de les escasses manifestacions tradicionals de titelles que encara avui es mantenen vives.

Totes aquestes col·leccions, fruit d'un acurat procés de selecció, constitueixen un dels principals atractius del MITA, sense oblidar el vessant lúdic i pedagògic que des del primer moment es van plantejar els seus fundadors.

Ara, després de gairebé sis anys obert al públic i més de 25.000 visites, aquest museu es planteja una ampliació, tant d'espai com de continguts. No sols per poder exhibir en les millors condicions els tres nous inquilins procedents de la Jim Henson Foundation, sinó per ampliar els objectius d'exposició, investigació i divulgació de tot allò referent als titelles. Per a això, es rehabilitarà to-

talment el palau dels Marquesos d'Albaida, seu del MITA, un conjunt monumental del segle XV que des del 1997 acull les activitats del museu però que encara té algunes estances per restaurar. L'objectiu de les reformes és acondicionar un dels espais del palau per convertir-lo en sala de projeccions, on s'emetrà un documental produït pel propi museu sobre el món del titella que inci-

El MITA, ubicat al palau dels Marquesos d'Albaida, acaba d'iniciar una ampliació tant d'espais com de continguts.

deix en els aspectes menys coneguts dels espectacles de marionetes. "Amb aquesta iniciativa —explica Josep Policarpo, director del museu— volem recuperar un art que històricament ha estat marginat o insuficientment valorat." De fet, aquest audiovisual és la primera revisió històrica de l'art dels titelles que es fa a l'estat espanyol i revela dades curioses, com el fet que la dictadura franquista prohibira els espectacles amb marionetes per considerar-los manifestacions "subversives i antipatriòtiques". Poc després, el règim canviaria d'opinió i decidiria acceptar els titelles exclusivament per "difondre als més menuts els ideals del nacionalcatolicisme". El franquisme, de fet, va truncar la carrera de nombrosos titellaires, un ofici que no tornaria a renàixer fins els anys setanta, amb l'aparició del teatre independent.

Molt abans d'això, durant els primers anys del segle XX, quan els titellaires encara podien anar de poble en poble amb els seus espectacles, Paco Sanz es

convertia en tot un referent. Famos pels seus espectacles amb titelles, però també com a músic i cantant, Sanz va arribar a gravar una pel·lícula el 1922 on mostrava el domini que tenia dels autòmats, amb els quals va crear un espectacle de gran èxit. Aquest artista del titella, nascut a Anna (Canal de Navarres), com va passar amb molts altres, va caure en l'oblit fins que fa només

uns anys els fundadors del MITA el van redescobrir. Ara, amb la pel·lícula restaurada per la Filmoteca Valenciana i enmig de negociacions amb la família de l'artista perquè cedesquen al museu el material que conserven, els gestors del museu pretenen dedicar una altra de les sales pendents de restaurar a la figura de Paco Sanz.

Però més enllà de l'anàlisi històrica dels titelles i de dignificar figures com Paco Sanz, el MITA es planteja a llarg termini un

altre objectiu, si cap, més ambiciós: reivindicar l'art dels titelles. "Un dels problemes principals que tenim —es lamenta Policarpo— és que el públic sovint no n'és conscient. Vull dir que personatges mundialment famosos com ET, King Kong, R2D2, Chucky i tants altres, són en realitat titelles, i funcionen com a titelles. Amb un mecanisme molt més sofisticat, és clar, però que en el fons és el mateix." "Per això —afegeix— hem de reivindicar que els titelles no són espectacles exclusivament per als xiquets, sinó que han impregnat l'espectacle actual, que es barregen amb el cinema, amb la televisió, amb el teatre, amb la música, amb la dansa, etc."

I és que els titelles no sols són ninots de drap que es mouen amb fils i que s'enamoren d'una princesa perseguida per una malvada bruixa. En un món com el de l'art, cada dia més multidisciplinar, els titelles tenen moltes coses a dir.

Rosanna Melià